

Kulttuuri

Anna juttuvinkki **Puh. (03) 615 1461**
Lähetä lukijan kuvia **kulttuuri@hameensanomat.fi**

Elämän käännekohtat tekstiiliteoksissa

Forssa. Forssalaissyntyinen tekstiilitaiteilija **Päivi Vaarula** on kuvannut elämän käännekohtia ja päätöksenteon vaikeutta teoksissaan, jotka ovat esillä Forssan museon aulagalleriassa elokuun lopussa. *Niin Mustakin* -näyttely käsittelee meneisyyttä, nykyhetkeä ja tulevaisuutta. Vaarula kysyy teoksissaan, miten kohdata

epävarma tulevaisuus ja yksinäisyys, kun kuolema korjaa läheisen. Vaarula tekee tekstiilitaidetta opetuksen ohessa. Hän työskentelee tekstiilimuotoilun lehtorina Hämeen Ammatti-korkeakoulussa Hämeenlinnassa. Näyttely Forssan museon aulagalleriassa on esillä 12.–26. elokuuta. (HäSa)

PAIVAN TÄRPPI

■ **Hattulan Pyhän Ristin kirkossa** kuullaan Jaakko Jutelinin virsirunoutta laulettuna. Esilintymässä on virsien asiantuntija, kansanmusiikin lehtori Sinikka Kontio soitinyhteensä kanssa. Konsertti alkaa kello 19.

Kuunnelkaa kehoanne! kehottaa laulupedagogi Sona Ardontz, jonka mielestä suomalaiset ovat turhan kalvinistinen mutta musikaalisen intuition omaava kansa. Ardontz on pitänyt kesäkurseja Suomessa 1970-luvulta lähtien.

Laulajan pitää kuunnella kehoaan

Sona Ardontzin mukaan musiikissa on kyse kommunikaatiosta.

Hämeenlinna
Susanna Mattila
 Kun **Sona Ardontz** oli pieni, hän sai äidiltään maan. Äiti, jolla oli kyky nähdä toiseen ulottuvuuteen, otti karttapallon ja pyörytti sitä kerran. Sormen alle osui Suomi.
 –Tällä maalla tulee olemaan suuri merkitys elämässäsi, äiti sanoi Sonalle.
 Niin myös tapahtui. Lähes 40 vuoden ajan professori Sona Ardontz on uskollisesti tullut Suomeen opettamaan suomalaisille bel canto -laulua. Ensimmäisen kerran vuonna 1975, ja vuodesta 1995 joka vuosi.
 –Inari Gebhard tuli oppilaakseni 70-luvun alkupuolella. Siitä kaikki alkoi, sitä voi kutsua vaika kohtaloksi.
 Gebhard on opettanut Hämeenlinnan kansalaisopistossa laulua. Nykyisin hän opettaa Hämeenlinnassa Bel Canton ystävät ry:n järjestämällä laulukursseilla sekä muualla Etelä-Suomessa.
 –Sona Ardontz tuli Suomeen valmentamaan minua ja miestäni kesäpaikkaamme Sääksmäen Ritvalaan. Meillä oli tulossa esiintyminen Helsingin Juhlaviikoilla. Lauloin Kilpisen laulua

Toisia ei voi opettaa, ennen kuin on itse löytänyt ratkaisut.

Laulupedagogi Sona Ardontz

Hugo Jalkasen teksteihin ja mieheni Jukka toimi säestäjänä.

Musikaalisesti älykäs kansa

Ardontz saapuu Suomeen joka vuosi heinäkuussa ja työskentelee täällä aina syyskuun puolelle saakka. Viime vuosina kurssit ovat keskittyneet Hyvin-kään ympäristöön ja Hämeenlinnaan.

–Suomi on ihana maa ja suomalaiset ovat ihana kansa. Ardontzin mukaan suomalaisissa parasta on aitous, jonka alla piilottelee valtavat varastot tunnetta. Suomalaiset ovat myös avoimia ja halukkaita oppimaan. –Suomalaiset oppilaani ovat musiikillisesti älykkäitä sellai-

sella tavalla, jota en ole nähty muualla. Sitä voisi kutsua myös musikaaliseksi vaistoksi. Olen opettanut 17:ssä eri maassa, joten tiedän mistä puhun, Ardontz hymyilee.
 Hämeen kesäyliopistossa on meneillään kuudes Ooppera- ja oratoriomusiikin kurssi, jolla Ardontz opettaa. Ardontzin mukaan musiikissa on kyse kommunikaatiosta.
 –Kommunikaatio on musiikin salaisuus. Pyrimme tuottamaan musiikkia, joka koskettaa yleisöä. Jos musiikki ei kosketa, olemme epäonnistuneet.
 Yksi Ardontzin lempilauseista on kehottaa oppilaitaan kuuntelemaan omaa ruumistaan. Se kertoo kyllä, tuleeko ääni luonnollisella tavalla.

–Minulle sanotaan usein, että emme täällä Suomessa puhu ruumiistamme. Siihen vastaan aina, että voi teitä kalvinisteja! Ainoastaan oma keho voi kertoa, ovatko asiat tasapainossa laulaessasi.

Luonnollisen laulun tekniikka

Ardontz ei halua käyttää opetuksestaan sanaa metodi, sil-

lä pyrkimys on tuottaa ääntä luonnollisesti. Hän kertoo itse alkaneensa opettaa vasta, kun oli itse kokenut vääränlaisen opettamisen ja muiden syiden vuoksi kaikki mahdolliset ongelmat.
 –Toisia ei voi opettaa, ennen kuin on itse löytänyt ratkaisut. Silloin oma keho muistaa, miltä oppilaan ongelma tuntui ja voin auttaa häntä eteenpäin.
 Hämeenlinnassa oppilaat ovat

sekä amatööriörejä että ammattilaisia. Heidän opettamisessaan Ardontz ei näe eroa, sillä työskentelyväline on sama, oma keho. Ainoa ero on repertuaaris- ja ammattilaisilla tulee olla tietynlainen.
 –Amatöörit voivat laulaa niitä lauluja, joita rakastavat.
 Hämeen kesäyliopiston konsertti päättyi ensi sunnuntaina luontokonserttiin, joka on yleisölle avoin tilaisuus.

Sona Ardontz ei lähde kesken kurssin arvailemaan, millainen konsertti on luvassa. Vain yhden asian hän lupaa.

–Lopuksi kaikki, yleisö mukaan lukien, laulavat yhdessä antiikin aarian *Caro mio ben*, joka on kaunein koskaan kirjoitettu rakkauslaulu. Ja minä yritän olla itkemättä. En ole mikään itkkelijä, mutta jostain syystä tämä laulu saa aina kyynleet silmiini. (HäSa)

Syksyllä Roomaan, kesällä Hämeenlinnaan

Sona Ardontzilla on kymmeniä oppilaita Suomessa. Useat heistä vараavat lisäksi matkan Roomaan joul- tai talvilomalleen. Joillekin ei yksi viikko riitä, vaan talven aikaan Roomassa käydään kaksikin kertaa.

Yksi Ardontzin oppilaista on **Sigurdur Jonsson** Linnasta. Hän löysi Sona Ardontzin opettajakseen vuonna 1999, jolloin oli Roomassa opiskellessaan urkujen soittoa Pyhän Pietarin katedraalin urkurin, J .E. Göet-

schen johdolla.
 Suomessa Jonsson on ollut mukana Ardontzin kursseilla Vaasan kesäyliopistossa ja viime vuodet Hämeenlinnassa.
 –Viikon kurssi on niin intensiivinen, että energiaa ei riitä kaupunkiin tutustumiseen.
 Jonsson on ammatiltaan rakennusinsinööri, mutta soittaa toisinaan urkuja kotikaupunkinsa Seydisfjordin kirkossa urkurin sijaisena.
 –Joudun usein hyvin lyhyel-

lä varoitusajalla sijaiseksi, siihen kuuluu muun muassa kuoron valmentamista. Minulla on ajatus siitä, miltä haluan kuoron kuulostavan. Siinä auttaa kaikki se, mitä olen täällä oppinut.
 Jonsson käy Roomassa kaksi kertaa vuodessa, syksyisin ja keväisin. Suomeen hän tulee, jotta tapaamisten väli ei muodostuisi liian pitkäksi.
 –On helpompaa ja halvempaa tulla kesällä Suomeen, hän toteaa.

Musiikki vallasta käy ajan hermolle

Turun musiikkijuhlilla pohditaan eurokriisiä ja sananvapautta.

Turku
Tuomas Tirkkonen
 Turun musiikkijuhlilla käsitellään tänä vuonna valtaa. Torstaina käynnistyvä perinteikäs musiikkifestivaali lähestyy teemaa muun muassa ajankohtaisoopperan kautta.
 Musiikkijuhlien nimekkäimpiä esiintyjä on turkkilainen pianisti-säveltäjä Fazil Say. Tiistaina 14. elokuuta Turussa konsertoiva Say soittaa Idän porteil- la-konsertissaan omien teostensa lisäksi Mozartin ja Musorg-

Oopperakone tarttuu päivän aiheisiin

Poliittista ja taloudellista valtaa

käsitellään myös *Uutisoopperat*-esityksessä, joka nähdään Åbo Svenska Teaterissa 17. elokuuta. Esitykseen kuuluvat lyhytoopperat *Shitstorm* ja *Kenraali*, joista edellinen käsittelee eurokriisiä ja jälkimmäinen Venäjän poliittista tilannetta.

Teokset on kirjoitettu ja sävelletty tämän kesän aikana. Muodoltaan esitys muistuttaa uutislähetystä.
 –Esityksen maailmassa raha on ainoa arvo ja median tehtävänä on alustan tarjoaminen mainoksille, ei suinkaan vapaa tiedonvälitys, kuvailee Shits-torm-oopperan ohjaaja Aino Kivi.

Lehtipuun mukaan lyhytoopperat ovat esimerkki siitä, ettei oopperan tekemiseen aina tar-

vita raskasta koneistoa ja pitkää aikaa. Kuten vaikkapa musikaali, myös ooppera voi taipua ottamaan kantaa ajankohtaisiin aiheisiin.

Kaikkiaan lähes 40 konserttia käsittävä musiikkifestivaali jatkuu lauantaihin 18. elokuuta saakka. Etukäteen suurta yleisön mielenkiintoa on herättänyt 15. elokuuta kuultava *Il Com battimento di Tancredi e Clorinda*, jossa Monteverdin musiikki-draaman nimekkäimpinä tulkit-sijana laulaa meksikolais-ranskalainen tenori Rolando Vil-lazón.

Loppuunmyydyistä konsertista on päätetty järjestää lisäesitys edellisenä iltana. (STT)

■ **Turun Musiikkijuhl**at 9.–18.8.

Turun musiikkijuhlilla kuullaan ajankohtaista oopperaa, jossa käsitellään Venäjän nykytilannetta. Rooleissa esiintyvät muiden muassa Veera Railio, Petri Bäckström ja Elli Vallinoja.

Balettijuhlat huipentuvat gaalaan

Savonlinna
 Savonlinnan Balettijuhlat huipentuvat Dance Open -gaalaan viikonvaihteessa. Olavinlinnassa voi nähdä lauantai-iltana useita baletin kansainvälisiä tähtiä Pietarin Mariinski- ja Moskovan Bolshoi-teattereista, American Ballet -teatterista sekä Boston Ballet's-ta.
 Gaalassa nähdään klassisia numeroita baleteista *Joutsenlampi*, *Esmeralda*, *Don Quixote* ja *Talisman*. Ohjelmaan kuuluu myös nykykoreografioita, kuten kuuluisan elokuva-säveltäjä Danny Elfmanin musiikkiin suunniteltu *Seizing the Light*.
 Balettijuhlat ovat aloittaneet kolmivuotisen koulutus- ja festivaaliyhteistyön Pietarin kansainvälisen Dance Open -balettifestivaalin kanssa. Balletin mestarikurssi on parhailaan käynnissä Savonlinnassa. Kurssin loppunäytös on perjantaina. (STT)

Taiteiden yössä 200 ilmaistapahtumaa

Helsinki
 Taiteiden yö tuo Helsinkiin tänä vuonna liki 200 ilmaistapahtumaa. Torstaina 23. elokuuta vietävä taideyö on osa Helsingin juhla viikkoja.
 Näkyvin osa Taiteiden yötä on laajamittainen kaupunkitapahtuma Dominot. Yleisö pääsee mukaan taiteentekoon, kun tuhannet kiviharkot kulkevat ketjureaktiona halki kaupungin. Dominoradan rakentajaksi voi ilmoittautua www.dominot.fi-nettiosoitteessa.
 Kansalaistorilla sijaitseva

Open Stage -esiintymislava on kaikille avoinna. Juhla viikkojen teoshaun kautta valitut neljä kaupunkitaideteosta puolestaan kannustavat osallistumaan ja ottamaan kantaa.

Taiteiden yönä voi myös kummastella Firefit-palautoa, joka on saksalaisen Dida Zenden luoma liikkuva luovuuden tankkausasema. YKON-taiteilijaryhmän live-utislähetys taas leikkii ajankohtaisilla aiheilla.
 Pääkaupungin taideyön ohjelmatiedot löytyvät nettiosoit-teesta www.helsinginjuhla viikot.fi/taiteiden-yo. (STT)

Teatterikesän huumoriesitys peruuntui

Tampere
 Englantilaisen Lone Twin -huumoriduo on perunut Tampereen Teatterikesään on peruuntunut. Teatterikesän tiedote kertoo, että toisen jäsenen perhettä on kohdannut kuolemantapaus. Lone Twinin oli määrä esiintyä torstaina.
 Osetetut liput voi lunastaa takaisin siitä myyntipisteestä, mistä ne on ostettu, ei kuitenkaan R-

kioskeista. Rahansa voi saada takaisin myös Teatterikesän lipunmyynnistä.

Myös performanssitaitelija ja jonglööri Ian Marchant on perunut tulonsa Tampereelle perhesyistä. Marchantin katuteatteriesityksiä korvaamaan ovat lupautuneet Circus Ruska sekä tamperelainen sirkustaiteilija Petteri Jakobsson sooloesityksellään ReinoSirkus. (STT)

Armi Hirsimäki

KÖYHÄNÄ, NÖYRÄNÄ JA NAIMATTOMANA

KIRJANMERKKI

Armi Hirsimäki: Köyhänä, nöyränä ja naimattomana, Books on Demand, Helsinki 2012.

Elämän yllätyksiä vanhassa Vanajassa

Elämä on ollut värikästä kuin romaani, joten hämeenlinnalainen harrastajakirjoittaja **Armi Hirsimäki** päätyi kirjoittamaan elämästään kirjan kaunokirjallisessa muodossa. Romanimuoto etäännyttää eläkkeellä olevan diakonissan elämän tositapahtumia, joihin kirja joka tapauksessa pohjautuu.

Elämäntyönsä Hirsimäki on tehnyt diakonissana Vanajan seurakunnassa. Kirjoittajan opiskeluaikaan diakonissat saivat sairaanhoitajan koulutuksen, joten työhön liittyi paljon sairauksien ja terveyden hoitoon liittyviä tehtäviä.

Köyhänä, nöyränä ja naimattomana viittaa diakonissan koulutuksen nunnamaisiin siveysvaatimuksiin, jotka seurasivat työelämään. Hieman katkerasta otsikostaan huolimatta kirja ei ole kitkerä, vaan lämmin.

Vanajan ainoa diakonissa kiersi kodeissa polkupyörällä tai linja-autolla pitäjän syrjäkulmia myöten. Vastaanotto oli aamuisin diakonissan kodissa, mutta eivät asiakkait katsoneet aina aikaa eivätkä paikkaa apua pyytävänsään. Työ vaati rohkeutta ja kekseliäisyyttä.

Hirsimäki on ajatellut kirjan silmien avajaksi alan opiskelijoille, seurakuntien päättäjille ja heille, jotka hoitavat yhteiskunnassamme huono-osaisten asioita.

Kirjaa voi lukea historiallisena ja realistisena sodanjälkeisen Suomen kuvauksena, joita ei liiemmin ole kirjoitettu. Teosta voi luonnollisesti lukea myös Hirsimäen muistelmina.

Vanhat vanajalaiset ja hämeenlinnalaiset pystyvät tunnistamaan siitä paikkoja ja ihmisiä. Joku voi jostakin loukkaantua, mutta ei kannata hirttäytyä tunnistamiisiin.

Kannattaa nauttia Hirsimäen omaperäisestä sanankäytöstä ja yllätyksellisestä huumorista. Hänellä on tarinan-kertojen lahja ja monenlaisia tarinan aiheita tietysti on ihmisten parissa tehtyyn elämäntyöhön kertynyt.

Pirkko-Liisa Kastari